Frágreiðing frá Barnaverndarstovu Føroya fyri árið 2016

- grundað á hagtøl frá barnaverndartænastunum og Fosturforeldraskipanini

Barnaverndartænastan fyri Norðoyggjar

Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu

Barnaverndartænastan við Skálafjørðin

Barnaverndartænastan í VEKS

Barnaverndartænastan í Vágum

Barnaverndartænastan í Tórshavnar kommunu

Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur

Barnaverndartænastan fyri Suðuroynna

Barnaverndarstova Føroya

Innihald

1. HAGTØLINI OG BARNAVERNDARSTOVAN 3
2. UPPBÝTIÐ Í BARNAVERNDARTÆNASTUR 4
3. SKRÁSETING AV MÁLUM 6
4. HVUSSU BYRJA BARNAVERNDARMÁLINI? 9
5. FÍGGING – KOSTNAÐUR AV BARNAVERND 14
6. FOSTURFORELDRASKIPANIN 20

1. Hagtølini og Barnaverndarstovan

Tann 1. januar 2006 var barnaverndarøkið skipað av nýggjum, og samstundis varð Barnaverndarstova Føroya sett á stovn. Uppgávan hjá Barnaverndarstovu Føroya er m.a at:

- arbeiða fyri at styrkja og samskipa barnaverndarøkið í landinum
- virka sum ráðgevi hjá landsstýrismanninum viðvíkjandi stevnumiðum á barnaverndarøkinum
- vegleiða og ráðgeva barnaverndartænastunum í almennum spurningum viðvíkjandi viðgerð av barnaverndarmálum
- veita barnaverndartænastunum undirvísing viðvíkjandi uppgávum teirra sambært barnaverndarlógini
- skipa og umsita fosturforeldraskipanina
- syrgja fyri menning á økinum
- savna saman og umsita hagtøl á økinum
- standa fyri virkseminum í Barnahúsinum
- umsita SSP-samstarvið

Síðan Barnaverndarstova Føroya varð sett á stovn, hevur verið arbeitt miðvíst við at fáa til vega hagtalstilfar.

Endamál

Endamálið við innsavningini av hagtølum er at betra um grundarlagið fyri avgerðum á barnaverndarøkinum, umframt at geva leiðslunum, ið varða av barnaverndarøkinum í Føroyum, eina mynd av støðuni í einstøku barnaverndartænastunum. Taltilfarið, sum fæst burtur úr upplýsingunum, kann eisini nýtast sum grundarlag hjá kommununum, tá tær leggja sítt virksemi til rættis.

Tá barnaverndarlógin varð sett í gildi 1. januar 2006, fingu allar barnaverndartænastur í landinum skyldu at lata upplýsingar um barnaverndarmál til Barnaverndarstovu Føroya. Hetta er ein umráðandi áseting, ið gevur Barnaverndarstovuni møguleika at fáa eina mynd av virkseminum kring landið, og hvussu hetta kann mennast og gerast enn dyggari.

Trygd

Tað er av størsta týdningi, at hagtølini eru so eftirfarandi sum møguligt, og at skrásettu upplýsingarnar í barnaverndarmálum ikki koma óviðkomandi í hendi. Upplýsingarnar verða einans nýttir til hagtals- og vísindalig endamál.

Tí er eisini stórur dentur lagdur á, at starvsfólkini í einstøku barnaverndartænastunum vísa umhugsni og ansni í sambandi við hagtalsarbeiðið.

Rættleiki

Fyri at tryggja, at upplýsingarnar í hesi frágreiðing eru rættar, er hendan frágreiðing, eins og undanfarin ár, send øllum barnaverndartænastunum til ummælis, gjøgnumgongd og góðkenning, áðrenn hon er almannakunngjørd.

Barnaverndarstova Føroya, mai 2017

Oddbjørg Balle, leiðari

2. Uppbýtið í barnaverndartænastur

Landið er býtt upp í 8 *barnverndartænastur*, sum er felagsheitið fyri barnaverndarnevnd og barnaverndarumsiting. 7 av teimum 8 barnaverndartænastunum arbeiða í samstarvsøkjum. Bert Tórshavnar kommuna hevur sína egnu barnaverndartænastu einsamøll.

Samstarvsøkini skulu sambært lógini skipast samsvarandi eindunum í lógini um sjálvbodnar kommunusamanleggingar og kommunal samstørv í sambandi við lógarbundnar uppgávur. Samstarvsøkir kunnu samstarva um felags barnaverndarnevnd, og skulu samstarvsøkini tá vera samfeld landafrøðiliga ella samferðsluliga. Tó kann landsstýrismaðurin loyva, at fleiri barnaverndarnevndir verða skipaðar innan einstøku samstarvsøkini, treytað av, at tað í minsta lagi eru 3.000 íbúgvar fyri hvørja barnaverndarnevnd.

Uppbýti í barnaverndatænastur í 2016

Barnaverndarøki	Kommunur
Barnaverndartænastan fyri Norðuroyggjar	**Fugloyar** **Klaksvíkar** **Kunoyar** **Viðareiðis** **Hvannasunds** **Húsa**
Barnaverndartænastan fyri Eysturkommunu og Fuglafjarðar kommunu	**Eystur** **Fuglafjarðar**
Barnaverndartænastan við Skálafjørðin	**Nes** **Runavíkar** **Sjóvar**
Barnaverndartænastan í VEKS	**Vestmanna** **Eiðis** **Kvívíkar** **Sunda**
Barnaverndartænastan fyri Vága- og Sørvágs kommunur	**Vága** **Sørvágs**
Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu	**Tórshavnar**
Barnaverndartænastan fyri Sandoyar og Skúvoyar kommunur	**Skopunar** **Sands** **Skálavíkar** **Húsavíkar** **Skúvoyar**
Barnaverndartænasta fyri Suðuroynna	**Hvalbiar** **Tvøroyrar** **Fámjins** **Hovs** **Porkeris** **Vágs** **Sumbiar**

3. Skráseting av málum

Við árslok 2016 vóru 852 barnaverndarmál virkin kring landið.

Barnaverndarmál kunnu vera sera ymisk, og munur er á, hvussu arbeiðskrevjandi einstøku barnaverndarmálini eru. Málini snúgva seg oftast um vanliga ráðgeving, men eisini kunnu meira álvarslig inntriv koma fyri, har talan er um børn, sum verða sett heiman móti viljanum hjá foreldrunum. Talan er tá um eina eina sonevnda umsorganaryvirtøku uttan samtykki.

Tað ber illa til at samanbera støðuna hjá barnaverndartænastunum kring landið, tí talið av málum fyri eitt einstakt ár sigur í sjálvum sær ikki so nógv. So hvørt vísa hagtølini ár um ár tó, um talið av barnaverndarmálum broytist, og um fyriskipanirnar, ið barnaverndartænasturnar seta í verk, tæna sínum endamáli.

Hvørt barnið sær er skrásett sum eitt mál. Hetta merkir, at ein familja kann vera skrásett sum fleiri barnaverndarmál, um fyriskipanir verða settar í verk fyri fleiri børn í somu familju.

Talva 1: Tal av barnaverndarmálum við árslok 2016

	Gentur y. e. 18	**Gentur e. e. 18**	**Dreingir y. e. 18**	**Dreingir e. e. 18**	**Y. e. 18 tils.**	**E. e. 18 tils.**	**Tils.**	**Y. e. 18**	**18-23**	**Tils.**	**%**
Norðoyggjar	39	0	53	1	92	1	**93**	1.479	401	**1.880**	4,9
Eysturk. og Fuglafj.	26	1	22	5	48	6	**54**	922	235	**1.157**	4,6
Skálafj.	73	8	67	3	140	11	**151**	1.580	448	**2.028**	7,4
VEKS	26	0	27	0	53	0	**53**	1.047	271	**1.318**	4,0
Vágar	36	2	30	1	66	3	**69**	837	168	**1.005**	6,8
Tórshavn	134	10	143	9	277	19	**296**	5.244	1.439	**6.683**	4,4
Sandoy	17	0	8	0	25	0	**25**	309	91	**400**	6,2
Suðuroy	50	3	56	2	106	5	**111**	1.005	287	**1.292**	8,6
Alt landið	**401**	**24**	**406**	**21**	**807**	**45**	**852**	**12.423**	**3.340**	**15.763**	**5,4**

Talvan vísir, at barnaverndarmál í % av barnatalinum tilsamans er 5,4 fyri alt landið. Hetta talið er heldur lægri enn undanfarna ár. Sum tað sæst, hevur VEKS-samstarvið lutfalsliga fægst barnaverndarmál (4,0%), men eisini størsta økið, Tórshavn, hevur við sínum 4,4% færri mál enn miðaltalið fyri alt landið, eins og Norðoyggjar, Eysturkommuna og Fuglafjørður.

Hini økini – Skálafjørðurin, Vágarnar, Sandoy og Suðuroy – høvdu fleiri mál í mun til barnatalið í sínum øki, enn miðalalið fyri alt landið.

Talva 2: Tal av barnaverndarmálum í % av barnatali við árslok

	2014	2015	2016
Norðoyggjar	6,7	5,6	4,9
Eysturkommuna og Fuglafjørður	7,0	6,1	4,6
Skálafjørðurin	5,5	4,9	7,4
VEKS	4,5	5,5	4,0
Vágar	5,9	9,9	6,8
Tórshavn	4,9	4,6	4,4
Sandoy	7,8	8,3	6,2
Suðuroy	5,9	7,6	8,6
Alt landið	**5,5**	**5,6**	**5,4**

Yvirlit yvir tal av barnaverndarmálumum 2009-2016

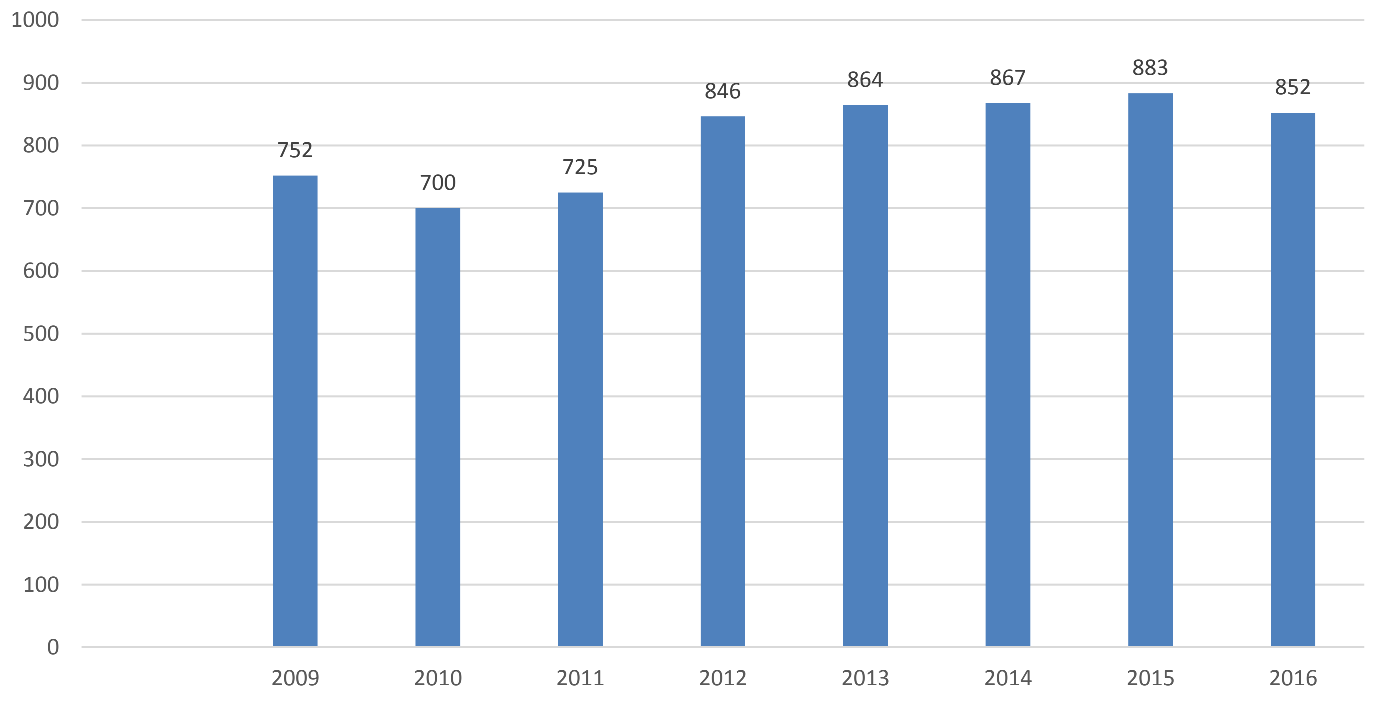

Yvirlit yvir barnaverndarmál í prosentum av barnatalinum 2015-2016

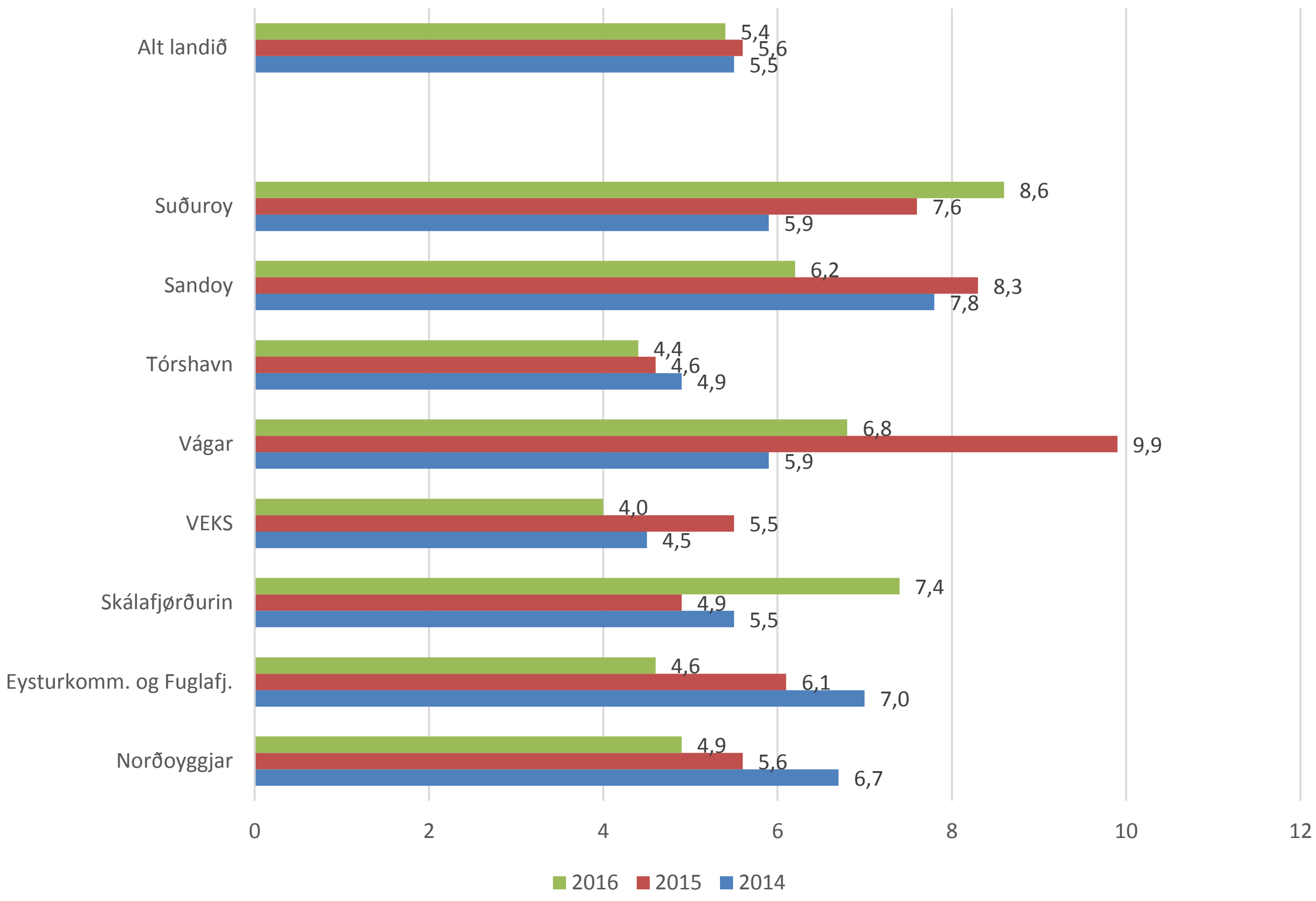

4. Hvussu byrja barnaverndarmálini?

Barnaverndarlógin fevnir sambært viðmerkingunum til lógina um børn, ið liva undir viðurskiftum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Við barnaverndarlógini ynskti lóggevarin, at barnaverndartænasturnar skuldu fáa møguleika at savna sína orku um tey børn í samfelagnum, sum hava tørv á stuðli og hjálp. Tí fevnir barnaverndarlógin ikki um trivnaðin hjá børnum í síni heild. Lógin fevnir heldur ikki um børn, ið bera brek, uttan so, at tey samstundis liva undir umstøðum, sum kunnu skaða teirra heilsu og menning.

Fyri at tryggja, at barnaverndartænasturnar fáa kunnleika um børn, sum liva undir viðurskiftum, ið ikki eru nøktandi, er *fráboðanarskylda* ásett í barnaverndarlógini.

Lógin sigur, at øll hava fráboðanarskyldu, men skilur tó millum vanliga borgaran, ið kann vera ónavngivin, og tann, sum í starvi sínum hevur við børn at gera. I seinna førinum er kravið, at fráboðanin skal verða navngivin. Í sambandi við endurskoðan av barnaverndarlógini, varð fráboðanarskyldan hjá fakfólki herd við virknaði frá 1. juli 2012. Fakfólk hava skyldu at boða barnaverndartænastuni frá, um so er, at tey hava kunnleika til, ella hava orsøk at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir lógini.

Ásett er somuleiðis í lógini, at barnaverndartænastan skal siga starvsfólki frá, sum hava boðað frá, hvørt fráboðanin er móttikin.

Um fráboðanarskylduna sigur Barnverndarlógin hetta:

"**§ 14.** Øll, sum í starvi sínum hava við børn at gera og sum í hesum sambandi fáa kunnleika til viðurskifti ella hava orsøk til at halda, at viðurskifti eru, sum krevja, at komið verður uppí eftir hesi lóg, hava skyldu til navngivin at boða barnaverndartænastuni frá hesum. Fráboðanarskyldan sambært hesum stykki verður sett fram um ásetingarnar í øðrum lógum um tagnarskyldu í viðkomandi yrkjum.

Stk. 2. Tann, ið fær kunnleika til, at foreldur ella annar uppalari vanrøkir, meinslar ella misnýtir eitt barn, ella at barnið á annan hátt livir undir viðurskiftum, ið kunnu skaða tess sálarligu ella likamligu heilsu ella menning, hevur skyldu til at boða avvarðandi barnaverndartænastu frá hesum. Fráboðarin kann vera ónavngivin.

Stk. 3. Fráboðast skal eisini eftir stk. 1 og 2 um kvinnu, ið er við barn, tá ið mett verður, at tørvur er á stuðli sambært hesi lóg, t.d. vegna rúsevnismisnýtslu, sosialum ella sálarligum ávum.

Stk. 4. Barnaverndartænastan skal sum skjótast, og seinast innan eina viku, ganga ígjøgnum innkomnar fráboðanir og meta um, hvørt kanningar skulu setast í verk sambært hesi lóg, sí §§ 45 og 49.

Stk. 5. Barnaverndartænastan skal boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin er móttikin. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, skal barnaverndartænastan boða fráboðara sbrt. stk. 1 frá, hvørt fráboðanin hevur ført til, at málið verður kannað, ella at fyriskipanir eru settar í verk sambært hesi lóg. Afturboðanin fevnir bert um tann, ið fráboðað er um.

Stk. 6. Um ikki serlig viðurskifti tala ímóti hesum, kann barnaverndartænastan, tá tað hevur avgerandi týdning fyri, hvørja hjálp og stuðul fráboðari sbrt. stk. 1 kann veita barninum, kunna um, hvørjar fyriskipanir eru settar í verk."

Sambært § 49, stk. 1 skal barnaverndartænastan tó *beinanvegin og innan 24 tímar* eftir eina fráboðan meta um, hvørt vandi er fyri barnsins heilsu og menning, og um bráðfeingis fyriskipan tí skal setast í verk.

Ein fráboðan sambært hesi grein nýtist ikki merkja, at nøkur fyriskipan verður sett í verk. Barnaverndartænastan kannar og upplýsir í fyrstu syftu málið, og um komið verður fram til, at tað ikki er grundarlag fyri at seta fyriskipanir í verk, skal barnaverndartænastan onki gera.

Talva 3: Nýggj barnaverndarmál í 2016 í mun til talið av børnum og ungum tilsamans

	Gentur	Dreingir	Tilsamans	0-18 ár tilsamans	Nýggj mál í % av barnatali 2016	2015	2014
Norðoyggjar	7	9	**16**	1.479	1,1	2,0	0,3
Eysturkommuna og Fuglafjørður	8	3	**11**	922	1,2	1,6	1,5
Skálafjørðurin	15	22	**37**	1.580	2,3	0,4	0,4
VEKS	13	19	**32**	1.047	3,0	2,7	1,2
Vágar	3	5	**8**	837	0,9	1,3	1,0
Tórshavn	36	29	**65**	5.244	1,2	1,3	0,9
Sandoy	4	1	**5**	309	1,6	2,8	2,2
Suðuroy	15	18	**33**	1.005	3,3	2,5	0,4
Alt landið	**101**	**106**	**207**	**12.423**	**1,7**	**1,5**	**0,8**

Tilsamans vóru skrásett 207 nýggj mál í árinum – 101 gentur og 106 dreingir. Samlaða talið av nýggjum málum í mun til barnatalið í øllum landinum var 1,7%. Økini, sum hevur havt størstu tilgongdina av nýggjum málum, eru Skálafjørðurin, VEKS-samstarvið og Suðuroy. Hin vegin vóru færri nýggj mál stovnaði í Norðoyggjum, Eysturkommunu og Fuglafirði, Vágum og í Sandoy.

Talva 4: Endað mál í 2016

	Gentur	Dreingir	Tilsamans	Børn tils. 0-23	Endað mál í % av barnatali
Norðoyggjar	21	25	**46**	**1.880**	2,5
Eysturkommuna og Fuglafjørður	9	7	**16**	**1.157**	1,4
Skálafjørðurin	8	9	**17**	**2.028**	0,8
VEKS	16	20	**36**	**1.318**	2,7
Vágar	15	11	**26**	**1.005**	2,6
Tórshavn	34	47	**81**	**6.683**	1,2
Sandoy	5	8	**13**	**400**	3,2
Suðuroy	11	6	**17**	**1.292**	1,3
Alt landið	**119**	**133**	**252**	**15.763**	**1,6**

Talva 5: Hvør boðaði frá í 2016

Fráboðari	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórsh.	Sandoy	Suðuroy	Alt	%-býti
Foreldramyndugleikin	1	2	6	4	0	23	0	5	41	11,9
Foreldur uttan foreldramyndugleika	0	0	0	0	1	1	0	0	2	0,6
Barnið sjálvt	0	0	0	0	0	2	0	0	2	0,6
Skúli	6	3	1	9	5	32	3	0	59	17,1
Familja ella onnur, sum kenna familjuna	3	1	0	2	0	12	2	2	22	6,4
Dagstovnar, dagrøkt og frítíðarskúli	0	1	1	1	1	7	0	0	11	3,8
Løgreglan	11	1	7	4	1	15	2	1	42	11,6
Almannastovan	4	0	0	0	0	10	0	0	14	4,0
Psyk. Depilin	2	0	4	1	1	7	0	1	16	4,8
Heilsufrøðingur	0	2	7	5	1	11	1	3	30	8,5
Kommunulækni	0	1	0	1	0	4	0	0	6	1,8
Ljósmóður	0	0	0	0	0	1	0	0	1	0,3
Onnur í heilsuverkinum	0	0	0	2	1	5	0	0	8	2,4
Annað barnaverndarøki	1	0	6	4	3	7	2	5	28	7,9
Onnur	3	0	1	6	7	5	1	4	27	7,8
BVT tekur málið sjálv upp	0	0	4	0	0	32	0	0	36	10,5
Íalt	**31**	**11**	**37**	**39**	**21**	**174**	**11**	**21**	**345**	**100,0**

Áhugavert er at síggja, at sløk 20% teimum, sum fráboða eitt barnaverndarmál eru tey, sum hava familjutilknýti til barnið, ella barnið sjálvt. Sostatt kemur størsti parturin av øllum fráboðanum úr privata umhvørvinum hjá barninum.

Hin parturin av fráboðanum kemur frá yrkisliga umhvørvinum, sum barnið beinleiðis ella óbeinleiðis kemur í samband við. Tann yrkisbólkurin, sum fráboðar oftast eru skúlarnir, ið standa fyri 17,1% av øllum fráboðanum. Eisin løgreglan er væl umboðað í hesum bólki við 11,6%.

Samlaða talið – 345 – samsvarar ikki heilt við samlaða talið í talvu 3. Orsøkin til hetta er, at talan kann vera um meira enn ein fráboðara í summum málum. Tvs. at hugsast kann t.d., at bæði skúli, løgregla og kommunulækni hevur boðað frá í eina og sama máli.

Barnið sum offur og hættislig atferð hjá barni

Skeivleikar, sum gera um seg í barnaumsorgan og uppaling, kunnu verða býttir í tveir flokkar: harðskap og vanrøkt. Við harðskap verður meint við gjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menninginga hjá barninum. Við vanrøkt verður meint við ógjørda gerð, sum kann skaða ella sannlíkt skaðar menningina hjá barninum.

Talva 6: Hvørjar vóru orsøkirnar til fráboðanirnar í 2016

	Tils. 2016	%-býti	2015	2014
Vanrøkt				
Kenslulig/ sálarlig vanrøkt	135		93	117
Vanrøkt í sambandi við umsjón og eftirlit	64		52	59
Vanrøkt í sambandi við skúlagongd	19		19	26
Likamlig vanrøkt	16		6	8
Tilsamans	*234*	***60,1***	*170*	*210*
Harðskapur				
Kensluligur/sálarligur harðskapur	18		17	19
Likamligur harðskapur	16		13	16
Kynsligur harðskapur (ágangur)	10		18	35
Tilsamans	*44*	***11,3***	*58*	*70*
Heilsa ella lív hjá ófødda barninum í vanda	2		6	3
Tilsamans	*2*	***0,5***	6	3
Hættislig atferð hjá barninum				
Barnið hevur trupulleikar í skúlanum ella vanrøkir skúlan	35		33	27
Misgerðir hjá barni[1]	20		8	6
Barnið fremur likamligan ella kynsligan harðskap[2]	8		10	9
Barnið setur egnu heilsu og menning í vanda	31		14	19
Barnið tekur rúsevni/rúsdrekka	15		3	2
Tilsamans	*109*	***28,1***	*68*	*63*
Orsøkir til fráboðanir tilsamans	**389**	***100***	**302**	**346**

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsøk til fráboðan fyri hvørt mál.

[1] T.d. kemur ikki til hús til ásettar tíðir, biddar, rýmir, brýtur inn og ger herverk.
[2] Móti øðrum barni ella vaksnum persóni.

Talva 7: Orsøkir til, at fyriskipanir endaðu í 2016

	Norður	Eystur	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórsh.	Sandoy	Suður	Alt landið	%-býti
Endamálið rokkið	41	12	9	18	12	48	8	6	**154**	61,0
Fyriskipan nyttuleys	1	0	0	3	0	5	1	2	**12**	4,8
Barnið er fylt 18 ár	2	1	2	3	8	8	2	4	**30**	11,9
Familjan flutt av landinum	0	0	2	1	3	2	0	4	**12**	4,8
Víst til annan myndugleikan	2	3	4	11	3	18	2	1	**44**	17,5
Tilsamans	**46**	**16**	**17**	**36**	**26**	**81**	**13**	**17**	**252**	**100,0**

Gevið gætur, at til ber at skráseta meiri enn eina orsøk til, at eitt mál verður endað.

Yvirlit: hvør boðaði frá í 2016?

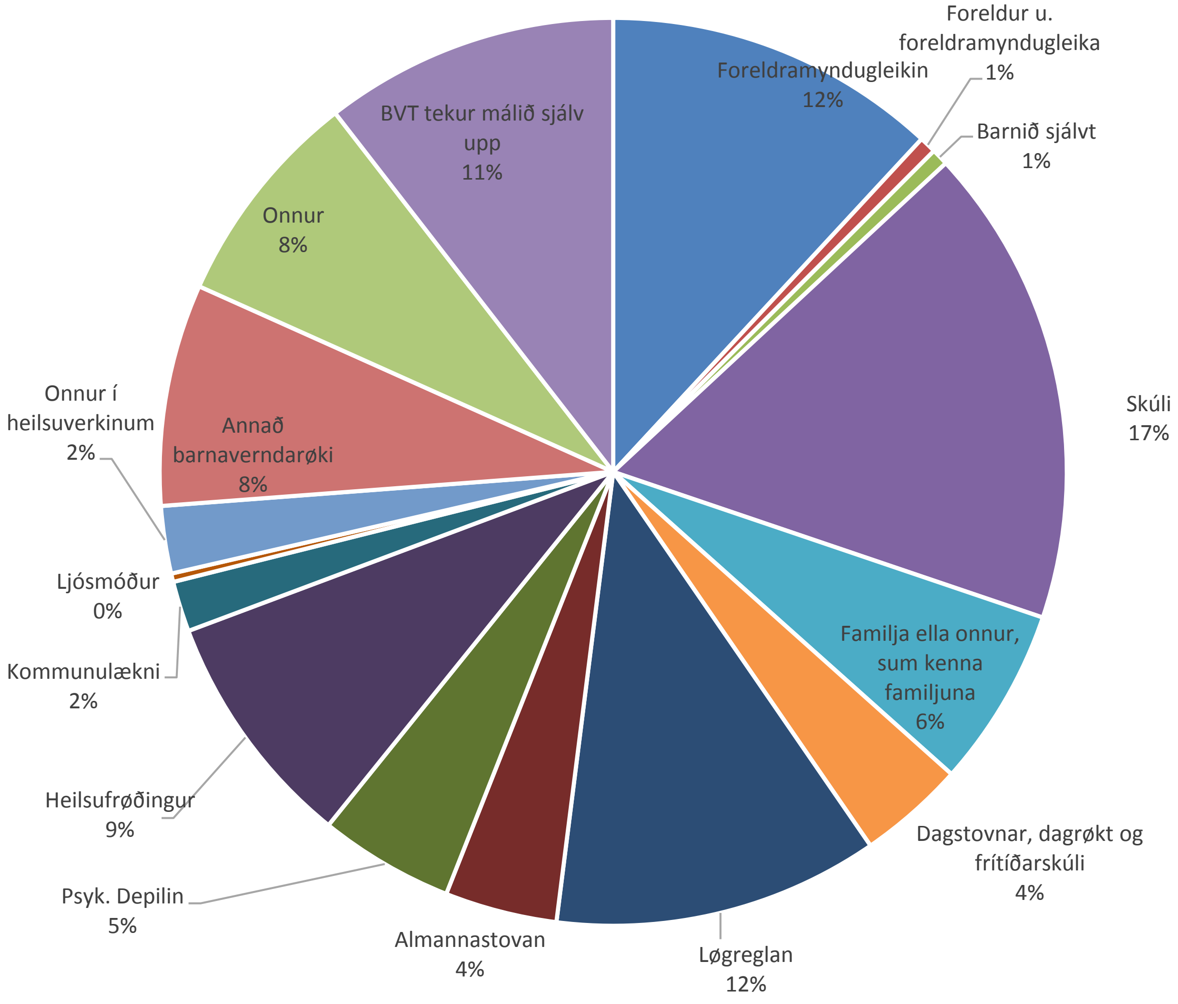

5. Fígging – kostnaður av barnavernd

Áðrenn barnaverndarlógin kom í gildi, var tað sambært barnaforsorgarlógini barnaverndarnevndirnar, sum tóku avgerð í barnverndarmálum, og landið rindaði útreiðslurnar av málunum. Eitt av endamálunum við lógini var, at fáa greitt fíggjarligt ábyrgdarbýtið millum land og kommunur á barnaverndarøkinum. Lógin ásetur tí, at kommunurnar bera kostnaðin av tí fyribyrgjandi partinum av barnverndarøkinum, og tá børn verða sett til fosturs, meðan landið ber útreiðslurnar, tá børn verða umsorgnaryvirtikin og fara á viðgerðarstovn. Kommunurnar rinda tó eitt brúkaragjald í hesum sambandi.

Talva 8: Kostnaður av barnaverndarøkinum pr. íbúgva í 2016

	Fólkatal	**Kostnaður tilsamans**	**Fyri hvønn íbúgva**
Norðoyggjar	5.936	5.930.294,00	999,00
Eysturkommuna og Fuglafjørður	3.522	3.917.435,04	1.112,30
Skálafjørður	6.095	11.386.000,00	1.868,10
VEKS	4.169	3.323.283,15	797,10
Vágar	3.154	6.747.000,00	2.139,20
Tórshavn	20.892	27.731.182,00	1.327,30
Sandoy	1.286	1.107.739,44	861,40
Suðuroy	4.584	5.509.813,40	1.202,00
Alt landið	**49.638**	**65.652.747,03**	**1.322,60**

Í 2016 kostaði barnaverndarøkið sostatt 65,6 mió. krónur fyri allar kommunurnar tilsamans, í mun til stívliga 60 mió. krónur í 2015.

Kostnaðurin pr. íbúgva var í miðal 1.322 krónur fyri landið. Fleiri øki lógu nakað undir hesum miðaltali, meðan onnur øki lógu væl oman fyri.

Mestan kostnað fyri hvønn íbúgva hevði Barnaverndartænastan fyri Vága og Sørvágs kommunur (2.139 krónur) og Barnaverndartænastan við Skálafjørðin (1.868 krónur), meðan barnaverndartænastan í VEKS-samstarvinum hevði lægsta kostnaðin fyri hvønn íbúgva (797 krónur).

Talva 9: Kostnaður av barnaverndarøkinum pr. mál í 2016

	Mál	Kostnaður tils.	Fyri hvørt mál
Norðoyggjar	93	5.930.294,00	63.766,60
Eysturkommuna og Fuglafjarðar kommuna	54	3.917.435,04	72.545,00
Skálafjørður	151	11.386.000,00	75.404,00
VEKS	53	3.323.283,15	62.703,50
Vágar	69	6.747.000,00	97.782,60
Tórshavn	296	27.731.182,00	93.686,40
Sandoy	25	1.107.739,44	44.309,50
Suðuroy	111	5.509.813,40	49.638,00
Alt landið	**852**	**65.652.747,03**	**77.057,20**

Í miðal kostar hvørt barnaverndarmál sambært talvuni 77.057 krónur. Í Norðuroyggjum, Fuglafirði og Eysturkommunu, VEKS-samstarvinum, Sandoynni og í Suðuroy er miðalkostnaðurin fyri hvørt mál lægri enn landsmiðaltalið, meðan hann er hægri við Skálafjørðin og í Tórshavn. Miðalkostnaðurin av hvørjum barnaverndarmáli er hægstur í Vágum og Tórshavn og nógv lægstur í Sandoynni og Suðuroynni.

Talva 10: Kostnaður av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu, í 2016

	Fosturf.	Stovnsútr.	§ 15 fyrisk.	Fyris./starvs.	Annað	Tils. 2016	Tils. 2015
Norður	1.565.536	1.104.688	900.000	2.350.000	10.070	5.930.294	6.380.128
Eystur	958.757	695.435	778.803	1.271.668	212.772	3.917.435	4.385.885
Skálafj.	1.871.000	3.024.000	3.955.000	2.536.000	0	11.386.000	8.640.000
VEKS	625.402	781.116	224.450	1.692.314	0	3.323.283	3.071.260
Vágar	2.919.000	274.000	956.000	2.500.000	98.000	6.747.000	5.334.000
Tórsh.	10.576.622	2.447.088	7.640.790	7.066.682	0	27.731.182	25.657.470
Sandoy	138.261	32.166	547.205	390.108	0	1.107.739	1.289.623
Suðuroy	691.127	766.648	1.359.452	2.692.587	0	5.509.813	5.451.970
Alt landið	19.345.705	9.125.142	16.361.700	20.499.359	320.842	**65.652.747**	**60.210.336**

Talva 10 vísir kostnaðin av barnaverndarøkinum, býtt á nýtslu. Sum tað sæst, eru tær fyriskipanir, har børn, ið verða sett heiman, størsta einstaka útreiðslan í fleiri av barnaverndarøkjunum, eins og fyri landið alt.

Støddin á samsýningini til fosturforeldur verður ásett í kunngerð frá Almannamálaráðnum við atliti at, hvussu krevjandi uppgávan er. Her verður millum annað tikið hædd fyri aldri á barni, og um fosturforeldrini kunnu hava annað arbeiði eisini.

Stovnsútreiðslurnar fevna í mestan mun um brúkaragjaldið, ið barnaverndartænasturnar gjalda fyri at hava børn búgvandi í stovni. Sí annars talvu 12.

Við í upphæddina til § 15-fyriskipanir eru tald umlætting hjá fosturforeldrum sambært § 15, stk. 1, pkt. 7. Sí talva 12.

Fyrisitingarkostnaður fevnir um:

- kostnað fyri starvsfólk í barnaverndartænastunum,
- samsýning til barnaverndarnevndirnar og
- kostnað av rakstrinum av Barnaverndarstovu Føroya.

Í onkrum økjum eru harumframt íroknaði familjuráðgevar, sálarfrøðingar og familjustuðlar í fyrisitingarkostnaðin, tá ið hesi eru í starvi hjá kommununi.

Talva 11: Kostnaður av Fosturforeldraskipanini

Fosturforeldrask.	**Norðoyggjar**	**Eysturkomm. og Fugl.**	**Skálafj.**	**VEKS**	**Vágar**	**Tórshavn**	**Sandoy**	**Suðuroy**	**Alt landið**
Samsýning til fosturforeldur	981.601	498.665	1.141.000	397.525	1.700.000	5.326.814	45.408	385.258	10.476.272
Vistarhald/klæðir	145.061	238.970	550.000	181.966	761.000	2.243.912	60.740	183.688	4.365.336
Stovns- og skúlagjøld til aðrar kommunur o.t.	191.442	139.162	124.000	0	285.000	293.985	0	100.233	1.133.822
Útreiðslur í sambandi við samveru	73.266	12.399	0	7.645	36.000	400.000	23.429	11.272	564.012
Annar kostnaður í sambandi við fosturuppihald	153.961	43.403	23.000	20.000	72.000	2.086.911	0	0	2.399.275
Lummapeningur til barnið	19.205	26.158	18.000	18.266	65.000	125.000	8.684	5.524	285.838
Stovnan og útbúnaður	1.000	0	15.000	0	0	100.000	0	5.151	121.151
Tilsamans	**1.565.536**	**958.757**	**1.871.000**	**625.402**	**2.919.000**	**10.576.622**	**138.261**	**691.127**	**19.345.705**

Ein stórur helmingur av útreiðslunum av fosturforeldraskipanini verður nýttur av samsýna fosturforeldrunum við. Harafturat verður rindað fyri vistarhald hjá barninum í fosturheiminum og til klæði.

Við tað, at barnið ofta gongur í øðrum skúla enn í heimakommununi, verður skúlagjald latið til kommuna, har fosturforeldrini búgva.

Talva 12: Stovnsútreiðslur í 2016

	Bú- og viðgerðarst., brúkaragj.	**Eftirskúlar**	**Skúlagongd í Føroyum**	**Stovnsútreiðslur uttanlands**	**Útr. í samb. við samveru**	**Tilsamans**
Norðoyggjar	1.040.018,00	47.035,00	16.180,00	0,00	1.455,00	1.104.688,00
Eysturk. og Fuglafj.	527.846,00	134.889,00	15.000,00	0,00	17.700,00	695.435,00
Skálafjørðurin	2.600.000,00	36.000,00	17.000,00	371.000,00	0,00	3.024.000,00
VEKS	769.116,49	0,00	12.000,00	0,00	0,00	781.116,49
Vágar	0,00	274.000,00	0,00	0,00	0,00	274.000,00
Tórshavn	2.447.088,00	0,00	0,00	0,00	0,00	2.447.088,00
Sandoy	0,00	32.166,28	0,00	0,00	0,00	32.166,28
Suðuroy	699.101,75	45.546,00	17.000,00	0,00	5.000,00	766.647,75
Alt landið	**8.083.170,24**	**569.636,28**	**77.180,00**	**371.000,00**	**24.155,00**	**9.125.141,52**
%-býti	**88,6**	**6,2**	**0,8**	**4,1**	**0,3**	**100**

Ein sundurgreining av stovnsútreiðslunum vísir, at nógv tær størstu útreiðslurnar standast av brúkaragjaldi í sambandi við bú- og viðgerðarstovnar, meðan smærri prosentpartar fara til stovnsútreiðslur uttanlands og til eftirskúlar og aðra skúlagongd.

Kostnaðurin at senda børn á viðgerðarstovn er ein landsútreiðsla, men barnaverndartænasturnar rinda, sum nevnt frammanfyri eitt brúkaragjald, ið Almannamálaráðið ásetur árliga sambært kunngerð.

Talva 13: BVL § 15 - fyribyrgjandi fyriskipanir. Kostnaður í 2016

§ 15	Norðoyggjar	Eysturkomm. og Fugl.	Skálafj.	VEKS	Vágar	Tórshavn	Sandoy	Suðuroy	Alt landið
Familjuviðgerð ella líknandi stuðul	68.625	242.451	875.000	98.000	149.000	2.468.872	171.349	435.338	4.508.635
Stuðul í heiminum	297.159	261.392	959.000	0	223.000	793.789	191.953	70.943	2.797.236
Sálarfrøðilig hjálp	168.994	259.960	908.000	95.200	201.000	805.008	65.550	125.540	2.629.252
Sosialt ansingarpláss	121.297	0	160.000	31.250	7.000	184.248	0	96.874	600.669
Persónligur ráðgevi/stuðul til barnið	0	15.000	731.000	0	6.000	793.789	58.512	401.892	2.006.193
Umlætting	206.863	0	301.000	0	355.000	2.100.000	57.825	151.269	3.171.957
Arbeiðsroynd ella líknandi	37.063	0	18.000	0	0	315.084	2.016	10.440	382.603
Sjúku-/misnýtsluviðgerð	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Menna frítíðarvirksemi hjá barninum	0	0	1.000	0	15.000	100.000	0	7.521	123.521
Stuðul í egnum kamari/íbúð	0	0	2.000	0	0	80.000	0	56.020	138.020
Bráðfeingishjálp	0	0	0	0	0	0	0	3.615	3.615
Tilsamans	**900.000**	**778.803**	**3.955.000**	**224.450**	**956.000**	**7.640.790**	**547.205**	**1.359.452**	**16.361.700**

Talvan vísir, at størstu útreiðslupostarnir eru til familjuviðgerð, persónligan stuðul til barnið, sálarfrøðiliga hjálp, eins og til stuðul í heiminum. Hesar fýra fyriskipanir sambært § 15 í barnaverndarlógini standa tilsamans fyri trimum fjórðingum av útreiðslunum, sum verða latnar eftir lógargreinini. Møguleikarnir at veita børnum og familjum hjálp eftir barnaverndarlógini eru nógvir. Á talvuni sæst yvirlit yvir ymiskar fyriskipanir. Høvuðsreglan er, at so leingi tað gagnar barninum, so er grundarlag fyri eini fyriskipan.

Fyribyrgjandi fyriskipanirnar sambært § 15 í barnaverndarlógini er vanliga størsti parturin av barnaverndar-arbeiðinum. Einans tá tað ikki er møguligt við fyribyrgjandi fyriskipanunum at geva einum barni ella familju nøktandi hjálp, kann verða farið víðari til aðrar og meira víðgongdar fyriskipanir. Slíkar fyriskipanir kunnu m.a. verða at seta barnið heiman í fosturheim ella á stovn. Flestu avgerðir, um at flyta barnið úr heiminum, verða tiknar við samtykki frá foreldrunum. Hóast samtykki er fingið til vega, skal málið leggjast fyri Høvuðsbarnaverndarnevndina til støðutakan. Hetta er fyrst og fremst orsakað av, at tað við nýggju barnaverndarlógini varð mett neyðugt at styrkja rættartrygdina hjá børnum og foreldrum.

Talva 14: Kostnaður av fyrisiting og viðgerð

	Málsviðgerð	Viðgerð av børnum og avvarðandi teirra	Tilsamans
Norðoyggjar	1.605.207,21	744.792,79	2.350.000,00
Eysturkomm. og Fugl.	1.271.667,70	0,00	1.271.667,70
Skálafj.	2.091.000,00	445.000,00	2.536.000,00
VEKS	1.692.314,36	0,00	1.692.314,36
Vágar	2.249.000,00	251.000,00	2.500.000,00
Tórshavn	7.066.682,00	0,00	7.066.682,00
Sandoy	390.107,58	0,00	390.107,58
Suðuroy	1.987.899,20	704.688,00	2.692.587,20
Alt landið	**18.604.878,05**	**1.894.480,79**	**20.499.358,84**

6. Fosturforeldraskipanin

Kommunurnar stovnsettu eina fosturforeldraskipan fyri alt landið, tá tær settu Barnaverndarstovu Føroya á stovn í 2006. Fosturforeldraskipanin er ein týðandi partur av virkseminum á Barnaverndarstovuni.

Tá umstøðurnar í heiminum eru soleiðis, at tað ikki ber til hjá einum barni at verða búgvandi heima, verður kannað, um barnið kann setast í eina fosturfamilju. Havt eigur at verða havt í huga í hvørjum einstøkum føri, um næstrafólk kunnu góðkennast sum fosturfamilja.

Eitt fosturheim er sambært barnaverndarlógini at skilja sum eitt heim, har fosturforeldur hava umsorgan fyri einum barni í styttri ella longri tíðarskeið, tá ið tað verður sett heiman. Talan kann m.a. vera um umlætting, bráðfeingis fosturheim og fosturheim, har børn verða sett fyribils ella varandi til fosturs.

Krøvini til fosturfamiljur vóru frá 1. juli 2012 broytt soleiðis, at næstringar ella onnur, ið hava tætt samband við barnið, kunnu góðkennast sum fosturforeldur, um tey í ítøkiliga førinum eru egnað í mun til ávísa barnið. Sostatt eru ikki heilt somu krøv galdandi til hesi fosturforeldur sum til onnur.

Eitt barn kann setast til fosturs, tá ið:

1) foreldrini samtykkja, at barnið verður sett í fosturheim,
2) barnið ongan verja hevur,
3) barnið fyribils er undir barnaverndarnevndarinnar umsorgan uttan foreldranna samtykki.

Fosturforeldraskipanin á Barnaverndarstovu Føroya fær upplýsingar frá barnaverndartænastunum um barnið, og hvønn tørv barnið hevur, og skal so finna ta røttu familjuna til barnið.

Í 2016 vóru 81 góðkendar fosturfamiljur í Fosturforeldraskipanini, sum høvdu børn til fosturs ella umlætting, ella sum vóru tilreiðar at taka ímóti børnum til fosturs ella umlætting. Av hesum 81 fosturfamiljunum vóru tær 28 í familju við barnið ella partur av umhvørvinum hjá tí annars.

Umráðandi er at finna tey fosturforeldrini, sum hóska best til tað einstaka barnið. Tískil kemur fyri, at nakrar fosturfamiljur eru í skipanini, sum onkuntíð ikki hava børn. Tað kunnu vera ymisk viðurskifti, sum gera, at tað einstaka barnið ikki hóskar til hesar fosturfamiljur.

Eisini eru summar fosturfamiljur, sum verða nýttar til fleiri fyriskipanir. Til dømis, tá talan er um systkin, ella tá tað snýr seg um umlættingarfamiljur, sum hava fleiri børn í styttri tíðarskeið í senn.

Í 2016 komu 12 nýggjar umsóknir inn til Fosturforeldraskipanina, um at gerast fosturfamilja. Hesar vóru allar góðkendar. Av teimum vóru 10 næstringar ella onnur, sum frammanundan eru partar av umhvørvinum hjá barninum.

Talva 15: Tal av børnum til fosturs 31. desember 2016 – býtt eftir aldri og kyni

	Gentur 0-6	Dreingir 0-6	Gentur 7-13	Dreingir 7-13	Gentur 14-17	Dreingir 14-17	Gentur 18-23	Dreingir 18-23	Gentur tils.	Dreingir tils.	Íalt
Norð	0	0	2	3	0	0	0	0	2	3	**5**
Eystur	1	0	0	0	0	0	0	2	1	2	**3**
Skálafj.	2	1	1	1	2	1	0	0	5	3	**8**
VEKS	0	0	2	1	1	1	0	0	3	2	**5**
Vágar	2	2	4	1	2	0	2	0	10	3	**13**
Tórsh.	2	3	3	14	3	8	2	0	10	25	**35**
Sandoy	0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	**1**
Suðuroy	0	1	2	0	0	0	0	0	2	1	**3**
Alt landið	**7**	**7**	**14**	**20**	**9**	**10**	**4**	**2**	**34**	**39**	**73**

Tilsamans 73 børn vóru til fosturs í Føroyum við árslok 2016. Av hesum var sløk helvtin úr Tórshavnar kommunu. Ein vaksandi partur av børnunum eru til fosturs hjá fólki, sum eru í familju við barnið ella á annan hátt eru partur av netverkinum hjá barninum.

Býtið millum dreingir og gentur, sum eru sett til fosturs við árslok 2016, vísir eina lítla yvirvág av dreingjum fyri alt landið, nevnliga 39 dreingir og 34 gentur. Kynsbýtið í aldursbólkunum vísir, at fleiri dreingir enn gentur eru til fosturs í aldursbólkinum 7-13, meðan fleiri gentur enn dreingir eru í aldursbólkinum 18-23 ár.

Umlætting

Tá ið viðurskiftini í heiminum ella hjá børnunum eru soleiðis, at ikki er neyðugt at seta tey til fosturs, men kortini hava tørv á umlætting, kunnu børnini koma í eina fosturfamilju til umlætting. Hetta merkir, at tey í styttri tíðarskeið búgva hjá fosturfamiljuni, men eru ikki umsorganaryvirtikin, og foreldrini hava framvegis foreldramyndugleikan og ábyrgdina av børnunum.

Mest vanliga er, at børnini eru eitt ella tvey vikuskifti um mánaðin til umlætting, men talan kann eisini verða um eitt ávíst tíðarskeið, meðan foreldrini eitt nú fáa viðgerð fyri misnýtslu o.l.

Ætlanin við umlætting er, at geva børnum og foreldrum nýggja orku. Koma børnini frá eini familju, sum ikki er so vælvirkandi á øllum økjum, kunnu tey síggja og kenna seg sum part av eini vælvirkandi familju, sum kann geva teimum umsorgan og upplivingar. Tað kann vera trupult at finna fosturfamiljur til umlættingarfyriskipanir. Hetta er eitt orku- og tíðarkrevjandi arbeiði fyri fosturforeldraskipanina. Tað, at finna eina fosturfamilju til eitt barn, sum skal í umlætting, kann ofta hava við sær, at fosturforeldraskipanin skal vitja fleiri fosturfamiljur, áðrenn rætta fosturfamiljan verður funnin.

Umlætting er ein sjálvboðin fyribyrgjandi fyriskipan, skilt á tann hátt, at barnið ella familjan kann broyta meining eftir, at fosturfamiljan er funnin og ikki ynskja umlætting kortini. Møguligt er ikki at seta í verk umlætting uttan samtykki frá tí foreldrinum, sum hevur foreldramyndugleikan.

Talva 16: Tal av børnum til umlætting í 2016 – býtt eftir aldri og kyni

	Gentur 0-6	Dreingir 0-6	Gentur 7-13	Dreingir 7-13	Gentur 14-17	Dreingir 14-17	Gentur 18-23	Dreingir 18-23	Gentur tils.	Dreingir tils.	alt
Norð	0	3	2	2	0	0	0	0	2	5	**7**
Eystur- og Fuglafj.	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Skálafj.	1	1	1	0	1	0	0	0	3	1	**4**
VEKS	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	**0**
Vágar	0	0	0	0	1	2	0	0	1	2	**3**
Tórshavn	2	7	6	8	1	6	0	1	9	22	**31**
Sandoy	1	0	1	2	0	0	0	0	2	2	**4**
Suðuroy	0	1	0	0	0	0	0	0	0	1	**1**
Alt landið	**4**	**12**	**10**	**12**	**3**	**8**	**0**	**1**	**17**	**33**	**50**

Eisini í 2016 var fyriskipanin umlætting mest nýtt til aldursbólkin 7 - 13 ára gomul. Í 2016 vóru munandi fleiri dreingir enn gentur til umlætting. Barnaverndartænastan fyri Tórshavnar kommunu hevur nógv flest børn í umlætting, meðan aðrar barnaverndartænastur bert høvdu okkurt einstakt barn – ella onki, til umlættingar í 2016.

Yvirlit: Kynsbýtið millum børn til fosturs í 2016

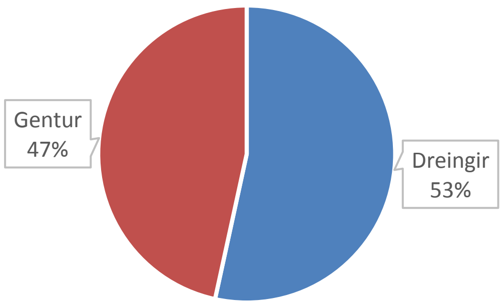

Yvirlit: Kynsbýtið millum børn í umlætting í 2016